

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 28. Novemberben 1787.

Edgy Mese a' vad kanról és lórol.

Servitus obnoxia

Quia quae volebat, non audebat dicere,

Affectus proprios in fabellas transtulit. *Phaedrus.*

Jól vagytok Nektárral nedves gondolatok ?

Jól Hol vagytok Angyali százszor szép Szózatók ?

Hol vagy te-is bennem szunyókáló lélek ?

Írj még vagy két Verfet, hadd tudják hogy élek.

A' régi virgontzság, ha még meg van benned,

Aztat edgy Snmmába most mind ki-kell tenned.

Ládd-é hogy azt mondják a' jó Hazafiak,

Hogy szebbek Verfeid, mint sem fok maiak.

A' Fritskáidat-is betsülettel vették

Talám még azok is, kik a' szúrkot ették.

Lelkesítsd tehát most az író pennámat,

'S Jól úgró Versekre táttasd-fel a' számat.

Ha pedig nem segítsz, magam fogok bele,

Kezembem-is már a' ló 's az ostor nyele.

Azt olvastam edgy vén füstös Krónikában,

Hogy, mikor Saturnus vala divatjában ;

S s s s

Mikor

Mikor még a' fővény kolbászszal fonatott,
 És füstöltt Sonkával volt támogattatott;
 Mikor a' sültt ökör a' mezőn úgy jára,
 Hogy edgy akó bor volt függesztve nyakára:
 Akkor a' viz mézzel 's téjjel folydogála
 'S még a' tsekélyén-is arany hal úszkála
 A' vad állatok-is kedvekre legeltek;
 Mert innya és enni valót bővön leltek
 A' kakukk, kedvére élt, és kakukkola,
 A' medve a' fűrű erdőben tombola.
 A' harkály a' fákon edgyet kettőt vágott
 'S azzal a' fa rágó szűh' nyakára hágott.
 Nem volt a' Szajkónak a' nyelve fel-metszett,
 'S ugy tsevegett a' mint neki kellett 's tettzett.
 (Már ma pedig minthogy nyelvét fel-metszették,
 Tszak nem tökéletes bolonddá-is tették;
 Mert már természeti nyelvén se beszéllhet
 Azonba a' tanúltt nyelvével sem élhet.)
 Ha a' Páva farkát széllyel terjesztette,
 Azt a' bibitz, mint ma, koránt se nevette.
 A' vad kan kedvére turkált az erdőben.
 Széllyel nyargalodzott a' ló a' mezőben.
 Még akkor hire sem volt a' ló zablának
 Annak az átkozott fene portékának;
 És így a' hátát sem törte-fel a' nyereg,
 Melly miatt fok deres most nehezen hereg.
 (Így mégyen a' világ: edgy dolog mást kerget!
 Eleinte tsak a' ló hordoza nyeret;
 De már ma a' kantza nyeret-is szcretik
 'S még a' fel tsípejü farra-is helyherik.)
 Meg-únta azonba a' vad kan szállását
 'S más helyre akará venni mulatását;
 Próbálta a' viznek tetején úszkálni;
 De a' Disznó tsak nem tudá hallá válni.

Már

Más helyre megy tehát, 's ér azon mezőre
Mellyre szinte lovak jártak legelőre
Meg-tetfzik mindjára a' rétnék formája,
Jó izünek érzé a' fuvét a' szája.
Mi leszfz a' dologból? Fell 's alá járkála,
'S Jártába költébe mindenütt turkálás.
Még akkor-is mikor feküdni akara,
Tövestől hányá a' fuvet az ágyra.
Igy ment az edgy kevés időn, edgy két héten,
'S már-is igen nagyon meg-tetfzett a' réten.
Mert vagy le-keverte, vagy pedig fel-turta,
Edgy szóval a' földet füvel öfzve gyurta.
Azonba edgy nyomon hogy gyakran járkála,
Számptalan fok káros útakat tsinála.
Meg-indúlnak tehát a' Lovak a' káron,
Látván, hogy el-romlik így a' rét edgy nyáron.
Seregestül mennek a' vad kant kergetni;
De azt nem tudhaták a' rétből ki-vetni
Ha rugni akarták készen volt fegyvere,
Mellyet fok jó lónak vérebe kevere.
A' többi ha látta edgynek veszedelmét,
Futásba kereste a' maga védelmét.
Gyilkos fog-fegyverét ha meg-köfzörülte,
Még a' leg-bátrabb-is meszfzire kerülte.
Ha ajaki között nyála tajtékola,
Az egész Sereg ló töle el-pakkola.
(Bolond volt a' ki ez időt úgy festette,
Hogy a' boldog 's arany idők közzé tette.
Veszfzen-el Saturnus 's minden gazdagsága
Ha az országának erő igazsága.)
Igy lévén a' dolog, edgyüvé gyülének
A' Lovak, 's edgy máshoz e' ként nyeritének.
Tudjátok melly igen romlik szabadságunk,
A' melly mindnyájunknak leg-féltőbb jószágunk.

Nints erönk magunknak arra, hogy ki-vefsük
 A' vad kant, 's a' honnan jött oda kergefsük.
 Mit tselekedjünk hát? vessetek hozzája
 Hogy tölle üreفسé légyen a' rét tája.
 Edgy ötöd' fü csikó fel-nyerit ez szóra,
 (Jól-lehet a' dolgot nem bizták csikóra.)
 'S mondja, hogy magokban már nints annyi erö
 Melly tehetne edgy illy fene vadat verö;
 Hanem segítséget kell kérni másoktól
 Mikor már a' dolog nem telik magoktól.
 Név szerint, az embert nagyon javasolja
 'S mondja, hogy az a' kant a' rétről ki-tolja.
 De azt nem mindenek-mondták lenni jónak,
 Hogy meg-álljon szava ennek a' csikonak;
 Kivált az öregek féltek gyanú pertöl
 A' melly könnyen ki-fül a' ravasz embertöl;
 De mit tudtak tenni! meg-egyeznek benne,
 Hogy kettö közölök az emberhez menne;
 'S kérné mindnyájoknak képebe 's szavával,
 Hogy vina-meg értek a' vad Bestiával.
 Ezek hát vágatva az emberhez mennek,
 Olly sebessen hogy még tsak meg se pihennek.
 Ki midön bajokat gondolóra vette
 Beszédét hozzájok illyen formán tette:
 Meg-vallom hogy szánom állapototokat,
 De nints eröm hogy el-fordítsam kártokat.
 Hanem ha eröket edgyüve kaptsoljuk
 Így talám a' rétről a' vad kant ki-toljuk;
 De ha tsak én magam állok vele szembe
 Engemet-is talál temetni verembe
 Mert ámbár van ezem s' szemes okofságom;
 De nints ahoz való eröm 's bátorságom.
 Ö négy lábbal termett, én két lábon járok
 'S könnyebben el-ejthet akármelly kis árok

Négy

Négy lába vadakra, négy lábúk kellenek
 Mások hafzontalan lennének ellenek.
 Azt gondolam azért ha helyben hagynátok,
 Hogy edgy ülő nyerget fel-kötözök rátok;
 Annak tetejébe fegyverestül ülök
 'S így minden bizonnal győzedelmet szülök;
 Edgy vas zabolát-is tesztek szájatokba
 Mert nem tudnátok jól menni magatokba;
 De így a' mint tesztek úgy igazgathatlak
 Es így a' vad kantól meg-szabadithatlak
 Mit tudának tenni! a' nyerget fel-vették,
 Mert a' tsalárdságot még meg-nem sejtették.
 (Ki-is tette volna fel az ember felől
 Hogy szájában mézet hordjon, 's mérget belől?
 Mellyik ló gondolta hogy hátára vette,
 Hogy magát edgy bajból most másba ejtette?
 Mellyik tudhatta azt gondolni előre
 Hogy mi következik még abból időre?
 Én sem tudtam másként hanem e' példából
 Hogy mi kerekedhet edgy ilyen tréfából;
 De már most tanácsul adhatnám a' Iónak
 Hogy soha ne hidjen a' ravasz szép szónak;
 Kivált ha a' ravasz edgyfersmind hatalmas
 Arra bizni magát még inkább ártalmas.)
 Az ember a' lovon meg-üle begyefen,
 A' szegény Pára-is ugrált Negédesen.
 El-jutnak tsak hamar a' vad' tanyájához
 'S az ember a' lovon kézfúl a' tsarához.
 Eszre vévén a' kan hatalmas Bajnokát,
 Fente fegyverének mind élit mind fokát.
 Csattogtak fogai, a' szeme szikrázott,
 A' tajtékozó nyáltól mind két álla ázott.
 Ki-állott Csatára; de hamar el-vefze;
 Minthogy neki sem vólt az erőhez efze.

Az

Az ember, ellene éles fegyvert ránta,
 'S annak éli miatt tsak hamar lett fánta.
 Az után edgy nyilat löve vak szemébe
 Hogy ugyan szikrázótt agya velejébe,
 'S nem birhatván tovább férelmét sebének,
 Vége lett a' vad kan hartzának 's éltenek.
 Örültek a' lovak, 's az embert dirtsérték
 Hogy általa a' vád kannak végét érték.
 Azonba a' nyereg meg-nyomta hátokat
 'S skarták terhétől öldozni magokat.
 Mondják az embernek hogy rólok le-fzáljón,
 'S mint annak előtte tsak gyalog járkáljón;
 De az fel-fe vette a' ló kéréseket,
 Hanem tsak hátokón hagyta a' nyergeket;
 Azt adván okául, hogy fokot szolgálá
 Mikor a' vad kannal értek szembe szála,
 'S ilyen juson ma-is hátokón a' nyereg.
 Mellynek terhe miatt fok pára keferég.
 (Emberség-é máson azért segíteni
 Hogy azt hóltig rabbá lehessen ejteni?
 Mo-é emberhez edgy kis segittségért,
 A' nyomorultakon mindég húzni a' bért?
 Illik-é szép színnel más nyakára hágni,
 'S Ofztán a' mint tetszik annak nyakát vágni.
 Illik-é íteld-meg, hogy a' ló kárára
 Juson a' kóvér rét a' szántók' vasára?
 A' mi több, az ekét a' lóval húzafsa
 'S legelő mezejét magával nyuzafsa?
 Ah! már ebben nintsen edgy máknyi igazság:
 Ember vagyok; még-is azt mondom, hogy gázság.
 Igaz, hogy edgy kevés jatalmat várhatott
 De érdeme felett tsak nem kívánhatott;
 Vagy, ha kívánta-is nem adta tudtára
 A' Lónak, mikoron nyeretget tett hátára

'S így nints arra jöjse hogy mindég terbelje

A' Ló sem köteles hogy ötet emelje.)

Ha magam lehetnék bírójá e' pernek:

Kesztyübe kellene fűni az embernek.

De már késő, és az ilyen fohajtások

Ollyak, mint az álom-béli jól-lakások;

Késő Innep után kalátsot kántálni;

A' mint az ágy vetve van, csak úgy kell háláni;

Hanem azt tanátslom a' nyomorútt Ionak

Ha tanátsláfomat gondolhatná jónak

Hogy vessele edgykor az emberts hátáról

'S gondolkozzon ofztán mint lehet, magáról.

*Edgynéhány izbe olvasott Póóts András Ur Versein
let illetődésből. 1787. die 20 Sept. E. G.*

Égedet Andrásom! (mivel a' jót szálni szokásom)

A' Szivem el-annyira szán mintha meg-esne magán

A' mite rajtad esett; hogy gyilkosod a' Kegyefed lett,

Kit köteles szereret hittel öledbe le-tett.

Kit Te ditsőségnek tartál, mig hív Feleségnek

Szinelhette magát 's így ki-nem adta szagát

Büzhödtt vérenek 's méreggel tellyes erének

Mint most illatozik, hogy torodon torozik.

Ah! veled a' mint bánt e' Czirtze! be femmire nem szánt

Csók-poharat ragadot benne de mérget adott.

Im' az esett féreg! kibe lappang áspisi méreg

Hogy futögesse bókád' mennyi fok üszköt okád!

Ennye bel' gyászós tőr, mellyet neked egy tüzes ostór

Rózsfsz Feleség okozott és temetésre hozott!

Ez, Fejedet vette 's híred' temetőbe temette;

Mert betsed ám ha vagyon, már bé-gazolta nagyón.

En pedig itt téged' mivel ad-ki dühödt Feleséged

Minthogy nem keresem, nem leszel al-peresem.

